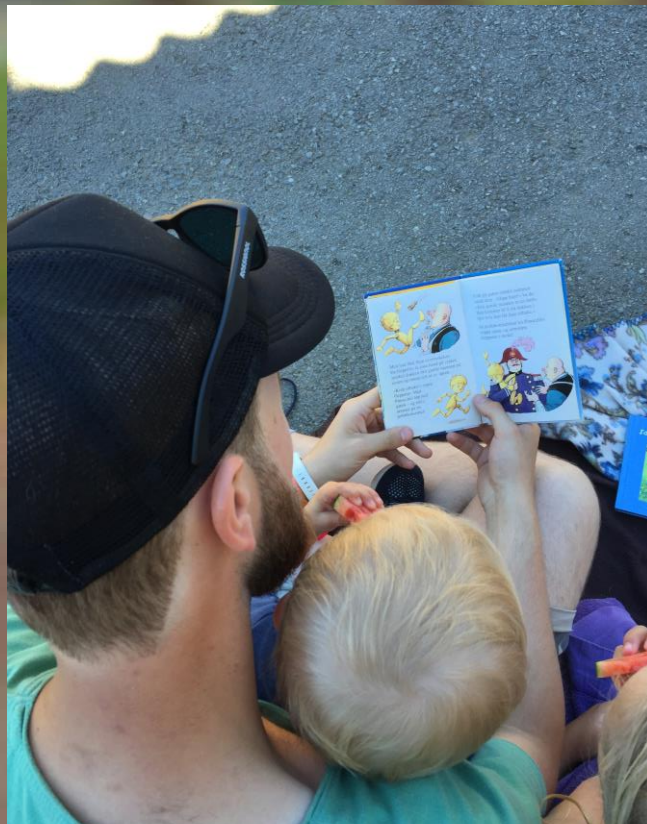


Læringsverkstedet

BARNEHAGER

# ÅRSPLAN 2018-19

Læringsverkstedet  
Bodøsjøen



*Vi får verdens viktigste verdier til å vokse*

## Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål). Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

## Formål med barnehagens årsplan

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barnehagens pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Rammeplanen påpeker at årsplanen er et arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser. Med utgangspunkt i rammeplanen skal barnehagens samarbeidsutvalg fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

## Årsplanens funksjon

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsetter barnehagelov i praksis, og arbeider målrettet for å sikre det pedagogiske arbeidet.

Ifølge rammeplanen har planlegging av barnehagens innhold og pedagogiske arbeid flere funksjoner:

- Personalet får grunnlag til å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet
- Det gir kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen
- Synliggjør barnehagens fortolkning og realisering av rammeplanen
- Gir utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten

Barnehagens årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen.

## Innhold

<b>Velkommen til Læringsverkstedet Bodøsjøen .....</b>	<b>4</b>
Barnehagen vår .....	4
Visjon.....	5
Våre verdier .....	5
<b>Barnehagens formål og innhold.....</b>	<b>6</b>
Læringsverkstedets pedagogiske konsept .....	7
Lekende læring, samspill og mestring .....	7
Læringsverkstedets satsningsområde.....	8
Barnehagens satsingsområde 2018- 2019.....	10
<b>Barns medvirkning .....</b>	<b>11</b>
<b>Samarbeid mellom barnehage og foreldre .....</b>	<b>11</b>
Foreldrenes medvirkning i barnehagens innhold og planer .....	11
<b>Overganger .....</b>	<b>14</b>
<b>Vår pedagogiske virksomhet.....</b>	<b>14</b>
<b>Våre arbeidsmåter .....</b>	<b>15</b>
<b>Fra rammeplanens innhold og syv fagområder til Læringsverkstedets fem fagtema ...</b>	<b>16</b>
Barnehagens arbeid med fagområdene .....	<b>Feil! Bokmerke er ikke definert.</b>
<b>Et godt måltid .....</b>	<b>17</b>
<b>Bakgrunnsdokumenter .....</b>	<b>19</b>

## Velkommen til Læringsverkstedet Bodøsjøen

Vi ser frem til et nytt og spennende år med fokus på lekende læring, samspill og mestring. Hver dag har vi hjerte for at hvert enkelt barn skal bli den beste utgaven av seg selv.



### Barnehagen vår

Læringsverkstedet Bodøsjøen barnehage er en 4-avelings barnehage med egen utegruppe (Lynx). Vi har 21 årsverk og ca. 100 plasser.

I Bodøsjøen har vi søskengrupper. Det betyr at stuen er sammensatt av barn i alderen 0-6 år. Dette betyr i realiteten at barn som begynner hos oss, kan gå på samme stue frem til skolestart med de samme vennene og det samme personalet. Barn har behov for denne stabiliteten, og det er opp til oss voksne å gi barna nye utviklingsmuligheter i henhold til deres alder og modning.

Barnehagen ligger i naturskjønne omgivelser, og har ett flott uteområde. Her har vi blant annet en stor grillhytte (Ca. 20 kvadratmeter) med vedovn og innlagt strøm. Lynx er et tilbud til de "større" barna. Det vil si at barna har plass på den enkelte stue, men får i tillegg mulighet til å komme på Lynx.

Barnehagen har også egen minibuss som brukes til å utforske steder og områder som ligger litt lengre unna barnehagen.

Læringsverkstedet er en privat barnehagekjede som eier og driver barnehager i store deler av Norge. I våre barnehager får barn et godt grunnlag for livslang læring – i kunnskap, vennskap, trygghet og glede. Vårt pedagogiske arbeid med barna bygger på lekende læring, samspill og mestring.

For mer informasjon om Læringsverkstedet og våre barnehager se vår hjemmeside:

<https://laringsverkstedet.no>

## Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål).

## Visjon

Vi ser på barna som verdens viktigste verdier og det mest verdifulle vi har. Barna er verdens framtid. Vår visjon peker framover og viser vei for alt av arbeid i Læringsverkstedet:

### «VI FÅR VERDENS VIKTIGSTE VERDIER TIL Å VOKSE»

I våre barnehager arbeider vi for at alle barn skal få et best mulig grunnlag for videre utvikling, læring og et godt liv. Vi ønsker at barna skal vokse i kunnskap og mestring, i trygghet og empati.

## Våre verdier

Vi skal være «**Leken og ambisiøs**». Vi byr på oss selv og har det moro. Samtidig har vi klare mål og kraft til å nå dem.

Vi skal være «**Raus og tydelig**». Vi har takhøyde og frihet samtidig som vi har rammer og retningslinjer som gjør det trygt å være raus i møte med barn og foreldre.

Barnehagen bidrar til å danne et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltagelse for barna i et demokratisk samfunn. Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og å sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskap, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. I følge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid. Disse er:

- **Barn og barndom**
  - Trivsel, positive forhold mot hverandre og voksen/barn. Fri lek
  - Vi verner om og legger til rette for den frie leken – ute og inne.
- **Demokrati**
  - Alle barna er med på å medvirke i sin egen hverdag i barnehagen. Vi er voksne som tar barns initiativ på alvor og som er lydhør ovenfor barns verbale og non-verbale uttrykk.
- **Mangfold og gjensidig respekt**

- Vi fremmer ulikheter og presenterer ulike kulturer og meninger. Alle skal oppleve at ens meninger og tanker blir tatt på alvor. Og at du blir møtt og sett for den du er.
- **Likestilling og likeverd**
  - Vi har en egen handlingsplan mot mobbing, motvirker diskriminering og fremmer likhet blant barn og voksne.
- **Bærekraftig utvikling**
  - Barna skal få en forståelse for at våre handlinger i dag vil ha betydning for fremtiden. Barna er mye ute på tur i nærområdet og der skal de få erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene. Vi har også en egen grønnsakshage i barnehagen der barna får erfaring med å dyrke og høste mat.
- **Livsmestring og helse**
  - Gjennom omsorg og klare grenser jobber vi for at barnehagen skal være et trygt og godt sted å være for det enkelte barn.

## Barnehagens formål og innhold

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål, 3. ledd).

Læringsverkstedets pedagogikk er vår fortolkning av innholdet i rammeplanen og ivaretar rammeplanens føringer.

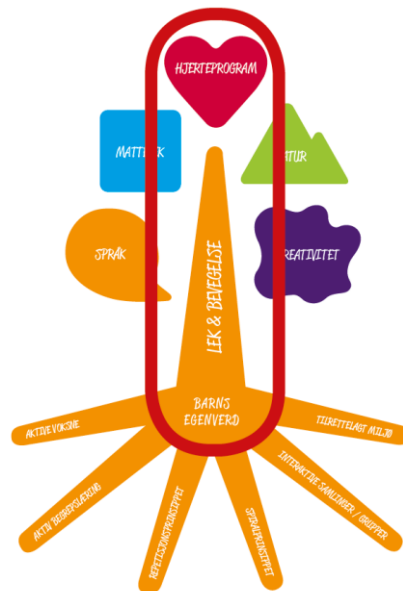
Hvert barn er et unikt og verdifullt menneske som skal møtes med respekt og anerkjennelse.

- Omsorg og lek, læring og danning
  - Vi møter hvert barn med åpenhet og varme. Vi støtter og oppmuntrer barna til å vise omsorg for andre, være en god venn.
  - Vi reflekterer over egen rolle i leken, vi inspirerer og legger til rette for ulike typer lek ved å ha tydelige lekesoner. Er inkluderende og gir rom for at alle kan delta. Vi utfordrer barns nysgjerrighet og oppfordrer til egne refleksjoner. Vi jobber etter spiralprinsippet.
- Vennskap og fellesskap
  - Vi jobber aktivt med sosial kompetanse gjennom programmer som Hjerteprogrammet. Alle barn skal oppleve å ha en god venn og oppleve at de er en viktig del av et sosialt fellesskap.
- Kommunikasjon og språk
  - Vi øver språket gjennom formelle og uformelle samtaler, vi snakker med og ikke til.

## Læringsverkstedets pedagogiske konsept

Den norske barnehagetradisjonen bygger på et helhetlig lærings syn. Læringsverkstedet har utviklet et pedagogisk konsept som ivaretar dette perspektivet. Med **Hjerteprogrammet** og **Lekende læring, samspill og mestring**, ivaretar vi barnehagens samfunnsmandat (Lov om barnehager, 2005) og rammeplanens føringer for barnehagens innhold og oppgaver. Omsorg og lek, læring og danning er svært viktige elementer i grunnlaget for Læringsverkstedets pedagogikk.

Barns egenverd er kjernen i vårt pedagogiske konsept og sentralt i alt vårt arbeid. Hvert enkelt barn er kompetent og har iboende ressurser som skal få komme til uttrykk og utvikles i barnehagen. Barns egen nysgjerrighet og undring legger grunnlaget for livslang læring. Barn skal støttes og oppmuntres til å uttrykke seg, bli synlig og ha rom for medvirkning. For oss handler det om å gi barn rom, i både i fysisk og psykisk forstand, for å uttrykke seg sammen med andre. Hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett, hørt og forstått av anerkjennende, tydelige og ansvarsfulle voksne.



## Lekende læring, samspill og mestring

### Lekende læring, samspill og mestring

Med lekende læring, samspill og mestring skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv. Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Barnehagen skal gi rom for barns ulike perspektiver og opplevelsesverdener.

Vi gir barna gode lekemiljø med støttende og tilgjengelige voksne i nærheten. Voksne som holder seg tett opp til barna og hele tiden har et fang, eller et trøstende ord. På denne måten er vi omsorgsgivende på samme tid som at vi legger til rette for gode lekearenaer for barna. Gjennom lek og voksne som støtter, lærer og utvikler barna seg. Vi er stabile, trygge og støttende voksne med et varmt hjerte.

Gjennom leken danner barna sin egen «kultur». Vi skal legge til rette for at barna får utvikle sin egen «lekekultur» i barnehagen ved god tilrettelegging og blanding av voksenstyrte lek,

og egen fri lek. Vi har tydelige lekesoner, og et allsidig rikt lekemiljø i barnehagen. Dette er med på å fremme positive leksituasjoner som stimulerer trivsel, så vel som gode relasjoner mellom barna. Inne og ute-rom skal være innbydende til variert lek og aktiviteter.

.Vi setter sammen lekegrupper rettet opp mot barn som har spesielle utfordringer med å skape positive sosiale relasjoner i leken. Vi er i stor grad fleksibel med barnas ønsker om hva de vil med sin lek, og hvilken arena de ønsker å leke på.

Vi er ofte ute på tur i skog og mark, og ser store fordeler med at barna får utfolde leken sin i utemiljøet. De får da større rom og boltre seg på, konfliktene blir dermed færre, og barna må i større grad ta i bruk sin egen kreativitet i et uterom som ikke har alle hjelpemidlene for å sette i gang lek, slik man finner innendørs.

Vi jobber etter prinsippet – vi rydder fram og ikke bort. Dette for å inspirere til god og variert lek.

## Læringsverkstedets satsningsområde

**Relasjonskompetanse** - Lokalt best, med gode relasjoner som en rød tråd i alt vi gjør.

Barns trivsel er den voksnes ansvar, og gode relasjoner er avgjørende i dette samspillet. Vi tror på at gode relasjoner, som en rød tråd i alt vi gjør, hever kvaliteten i barnehagen. Det bidrar til å skape et godt psykososialt leke- og læringsmiljø, der alle barn er inkludert.

Hele livet vårt formes gjennom relasjonene vi har til andre mennesker. Kvaliteten på relasjonene og samhandling ansatte og barn mellom barn er særlig viktig for kvalitet i barnehagen. Å utvikle gode sosiale ferdigheter, empati og vennskap i barndommen er viktig for å kunne utvikle et godt selvbilde. Gode relasjoner vil igjen få betydning for trivsel, utvikling og læring.





**Vi skal skape en barnehage det stråler av!**

## Barnehagens satsingsområde 2018 - 2019

Prosjekt med Dronning Mauds Minne

Vi har fra høsten 2017 vært med i et prosjekt i regi av Dronnings Mauds Minne i Trondheim.

Fra prosjektbeskrivelsen:

Barnehagesektoren har uttrykt et stort behov for forskning og mer kompetanse om det fysiske miljøet og hvilken rolle det har som arena for barns lek, læring og utvikling, og strategier for hvordan man kan forbedre det fysiske miljøet i barnehagen. I EnCompetence undersøker vi hvordan barn interagerer med og bruker miljøet rundt seg i lek og aktivitet, og hvordan miljøet bidrar til å fremme lek, læring, psykososial- og fysisk helse. Det er et mål å bygge kompetanse blant viktige aktører i barnehagefeltet, og å utvikle verktøy for hvordan man kan forbedre det fysiske miljøet i barnehagen.

Prosjektet består av 4 faser som bygger på hverandre.

\* I fase 1 observerer og analyserer vi barns bruk av de eksisterende miljøene i 8 barnehager.

\* I fase 2 bruker vi denne kunnskapen i utviklingen av kriterier for optimale inne-/utemiljø i barnehagen, og gjennomfører en intervensjon med endring av miljøene i de 8 barnehagene i henhold til disse kriteriene.

\* I fase 3 observerer vi igjen barnas bruk av miljøene (etter intervensjonen), og barn og barnehagelærere intervjues om endringene.

\* I fase 4 bruker vi tilslutt kunnskapen fra fase 1 til 3 for å videreutvikle kriteriene for optimale miljø, og å utvikle et internettbasert verktøy for fysiske miljø i barnehagen. Kunnskapen fra dette prosjektet blir skapt i nært og gjensidig samarbeid med barnehagene, og 8 barnehagelærere er medforskere. Forskere og fagfolk fra ulike fagområder jobber sammen; utdanning, pedagogikk, helse, arkitektur og landskapsarkitektur. Kunnskapen/verktøyene vil være relevante og nyttige for barnehagesektoren og andre faggrupper som planlegger, utvikler og rehabiliterer barnehager, samt relevante utdanninger (barnehagelærer, arkitekt, landskapsarkitekt).

Vi har nå kommet til fase 3 i prosjektet. Ute har vi fått en del flere løse gjenstander som for eksempel trestokker, treplater og bildekk. Det er utrolig hvilken god lek som kommer ut av dette. Dette kan være seg at trestokkene blir til biler og båter eller at treplatene blir til kaker eller hinderløyper. Inne deler vi opp barna i mindre grupper. Vi har ulike lekesoner som innbyr til ulik lek. Vi har temarom, kjøkken, dukkekrok, bilkrok, tumlerom, spillehjørne og tegnehjørne. Lekene er tilgjengelige for barna og deres initiativer. Vi prøver oss også fram med møbler i barnehøyde på to av stuene.

Gjennom prosjektet har vi også valgt å rette fokuset mot voksenrollen i barnehagen. Vi retter et selvkritisk blikk på egen rolle i lek – ute og inne.

## Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jmf. Barnehageloven §3 og §3, grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr.1

Vi ser på barnet som unikt og skapende, født nysgjerrig, aktivt og kompetent. Å la barna medvirke i sin egen hverdag er noe vi legger stor vekt på.

Aktive voksne er sentralt hos oss i Bodøsjøen. Voksne som ser hvert enkelt barn, som hører og bryr seg om hva barna ønsker å formidle. Voksne som er levende interessert i barnekulturen, og ser på seg selv som en bevisst formidler av verdier, kunnskap og holdninger i samspill med hvert enkelt barn. For å oppfylle rammeplanens intensjoner krever det at barnehagepersonalet er lydhøre og anerkjennende i sin kommunikasjon med barna.

Læringsverkstedet har egen handlingsplan mot mobbing.

## Samarbeid mellom barnehage og foreldre

**Vi skal sammen skape en sosial læringsarena som setter gode spor** er vårt løfte til foreldrene. Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Samarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med å skape et helhetlig omsorgs-, leke- og læringsmiljø for barnegruppen.

## Foreldrenes medvirkning i barnehagens innhold og planer

Vi ønsker et tett og naturlig samarbeid med foreldrene, og verdsetter den daglige uformelle samtalen. 1-2 ganger i året har vi en formell foreldresamtale, det er også mulig å få flere ved behov. I løpet av året har vi flere foreldrearrangementer, der barn, foreldre og ansatte møtes til en hyggelig stund.

### Årshjul

August:

- Bli kjent
- Planleggingsdag

September:

- Brannvernuke
- Lavvo-uke
- Planleggingsdag

Oktober:

- FN-måned
- Foreldrearrangement
- Foreldremøte

November:

- Juleforberedelser

## Desember:

- Juleaktiviteter
- Adventssamling
- Foreldrearrangement
- Lucia
- Nissefest
- Kirkebesøk for de nest-eldste
- Julekino i barnehagen

## Januar:

- Planleggingsdag
- Solfest

## Februar:

- Samefolkets dag
- Karneval og karnevalsaktiviteter

## Mars/April:

- Påske
- Foreldrearrangement – påskemiddag
- Foreldresamtaler
- Vinteraktivitetsuke

## Mai:

- Lavvo-uke
- Rusken
- Leke 17-mai
- Planleggingsdag

## Juni:

- Avslutning for skoleklubben
- Foreldrearrangement
- Sommerfest
- Sommerbarnehage

## Juli:

- Sommerbarnehage

De eksakte datoene for de ulike arrangementene leser dere om i månedspostene.

Planleggingsdagene i 2018/19 er:

- Mandag 13.august 2018
- Tirsdag 14.august 2018
- Fredag 21.september 2018
- Onsdag 2.januar 2019
- Fredag 31.mai 2019

## **Samarbeidsutvalget 2018/2019**

Samarbeidsutvalget (SU) består av to representanter fra foreldre og to fra personale. Eier er representert ved styrer som har talerett og fungerer som sekretær. SU ivaretar samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet. SU er et rådgivende organ og skal forelegges saker som anses som viktige for den daglige drift.

**I 2018/2019 består SU av følgende representanter:**

Navn	Funksjon	Mail	Status	Mobil
Sigrid K.H.Lønnsetteig	Fast foreldre	sigridkristine@gmail.com	Mor Føniks	91360459
Erlend S. Eidissen	Fast foreldre	erlend_eidissen@yahoo.no	Far Pegasus	97072576
Bente Stjernholm	Vara foreldre	bsstjern@online.no	Mor Cetus	90664534
Karin C. Våge	Vara foreldre	karin.vaage@gmail.com	Mor Pavo	99161742
Maiken Ellingsen	Fast personal	maiken.ellingsen@live.no	Pedagog Føniks	90520449
Elisabeth Nilsen	Fast personal	elisa_nilsen@hotmail.com	Fagarbeider Pavo	97135185
Hege Eriksen	Vara personal	5ronya5@gmail.com	Pedagog Pegasus	99168710
Monika Hunstad	Vara personal	monikahunstad@gmail.com	Assistent Føniks	93034746
Lisbeth Aasgård	Styrer	bodosjoen@laringsverksted et.no	Styrer	46936161

## Overganger

En overgang fører til endringer i barnets rammer og rutiner. Det å begynne i barnehagen skal oppleves som en god start, både i forhold utvikling av trygghet og tilhørighet. Tilvenning, trygghet og tilhørighet er nøkkelord i forbindelse med alle overganger i løpet av barnehagetiden.

### Ny i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid, slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

Vi avtaler en oppstartssamtale før barnet starter i barnehagen, samt en oppfølgingsamtale noen uker etter oppstart. Dette opplever vi som svært positivt både for foreldrene og oss i barnehagen. På denne måten er vi best mulig forberedt til å skape en positiv start for barnet.

Vi ser enkeltbarnet og deres behov for hvordan vi legger opp tilvenningen. Sammen med foreldrene legger vi en strategi med barnets beste i fokus.

### Fra barnehage til skole

For våre «skolestartere» har vi en intensjon om å gjøre det siste året i barnehagen litt spesielt. De skal oppleve den avsluttende tiden i barnehagen som spennende, utfordrende og en tid hvor iveren etter å erobre nye kunnskaper skyter fart (Veilederen fra eldst til yngst, 2009).

Vi samarbeider tett med skolene, slik at vi vet hva som forventes av barna når de begynner på skolen. Vi øver oss på selvstendighet, tilhørighet og hvordan man fungerer i en større gruppe. Vente på tur, sitte i ro, lytte, prate høyt i en gruppe, beskjedtaking, løse enkle oppgaver m.m. Vi tar oppleggene like mye ute som inne.

Vi har en egen overføringssamtale med foreldre hvor vi har fokus på å legge til rette for best mulig overgang for barnet.

## Vår pedagogiske virksomhet

### Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke å handle systematisk i det pedagogiske arbeidet. Barnehagen er forpliktet til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven rammeplanen.

### Dokumentasjon og vurdering

Rammeplanen fastslår at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår som en viktig del av barnehagens arbeid. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Pedagogiske evalueringer som grunnlag for vurdering.

Barnehagen bruker i stor grad pedagogmøter, stuemøter, personalmøter og planleggingsdager til å gjennomføre planlegging og vurdering av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Pedagoger har i tillegg egen plantid som også brukes til dette.

Barna er delaktig i planleggingsarbeidet ved at vi voksne er lydhøre i forhold til deres ønsker og behov i det hverdagen. Vi tar tak i deres interesser, og "trender" i det daglige, og planlegger ofte ut i fra dette.

Hver dag gjennomfører vi morgenmøte sammen med barna. Der får de være med og bestemme hvordan resten av dagen skal se ut. Dette innenfor enkelte rammer.

Samlingsstunder rettet mot fagområder dokumenteres skriftlig på stua.

Månedsposten er en dokumentasjon på arbeidet vårt den siste måneden, og en informasjon til foreldre.

## Våre arbeidsmåter

Barnehagen benytter ulike arbeidsmåter for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø:

**Prosjektarbeid** – tar utgangspunkt i barns initiativ/interesser, deres undring leder utvikling av innhold og prosess i prosjektet. Dette er en måte hvor barns medvirkning kan ses som praksis i barnehagen.

**Temaarbeid** - styrer og pedagoger utarbeider innhold og prosess i samarbeid med barnehagens øvrige medarbeidere

**Repetisjon** - repetering av kjernestoffet i våre fem fagtema.

**Spiralprinsippet** – sikrer en systematisk, helhetlig og kontinuerlig utvikling av barns ferdigheter, kunnskap og læring innenfor alle fagtemaer. Sikrer på den måte progresjon.

**Digital praksis** – bidrar til barnas lek, kreativitet og læring. Utøve digital dømmekraft og legge til rette for barnas utforskning,

**Digital praksis** – bidrar til barnas lek, kreativitet og læring. Utøve digital dømmekraft og legge til rette for barnas utforskning,

1. Barnehagen jobber med utgangspunkt i Læringsverkstedets fagtemaer - språk, mattelek, hjerteprogram, natur, og kreativitet, som også omfavner rammeplanens fagområder. Vi bruker i stor grad samlingsstunder med barna og der konkrete aktiviteter rettet mot de forskjellige fagområdene. Men hele Læringsverkstedets pedagogiske konsept ligger alltid til grunn i hverdagslige aktiviteter sammen med barna. Vi er alltid bevisst på synliggjøring av fagområdene i alt arbeid med barna.

Barnas egenverd ligger i bunnen for alt vi gjør, og lek og bevegelse er alltid sentral i våre pedagogiske opplegg.

2. Vi imøtekommer i stor grad barnas ønsker om å gjøre ting selv. Vi gir dem mulighet til å prøve og feile, og oppmuntrer dem til å ikke gi opp når de ikke mestrer det de ønsker.

Vi skaper en kultur der barna tør å gjøre feil, og vi bevisstgjør hele barnegruppen på at det er greit å feile, og at ingen skal føle seg dumme av den grunn.

3. Hjerteprogrammet skal styrke barnas følelse av egenverd og evne til sosialt samspill med andre. Noe handler om jeg – at barnet som individ tør, vil og kan. Noe handler om du – om å finne løsninger sammen, om omsorg, konflikthåndtering og vennskap. Noe handler om vi – barna i samspill når de er mange.
4. I årsplanen setter vi hvert år tema som vi ønsker å jobbe spesielt med hvert enkelt år. Tema skal være med i videre planarbeid som gjøres i fellesskap i barnehagen, og på de enkelte stuene.

Prosjektarbeid kan dukke opp fortløpende i løpet av året, og det kan være både store og små prosjekter. Prosjekter kan godt sette alt annet arbeid til side for en periode, men vi sikrer alltid at vi uansett får belyst de ulike fagområdene gjennom prosjektarbeidet.

I vårt arbeid sikrer vi at vi har en viss repetisjon i det vi gjør. Det gjør vi for å sikre barnas innlæring lettere, og det er viktig at barna blir belyst for problemstillinger flere ganger.

Spiralprinsippet er også et viktig verktøy vi bruker i vårt arbeid. Det sikrer at barna hele tiden får nye utfordringer, slik at de utvikler seg og får ny kompetanse.

Progresjonsplanen ligger mye til grunn for dette arbeidet.

## Fra rammeplanens innhold og syv fagområder til Læringsverkstedets fem fagtema

Rammeplanen gir føringer for et helhetlig arbeid som skal sikre alle barn gode utviklingsmuligheter og trivsel. Barnehagens pedagogiske tilbud skal romme innhold fra rammeplanens syv fagområder.

Vi arbeider systematisk og kontinuerlig med alle rammeplanens fagområder. Vi har egen progresjonsplan som dekker metoder i fagområdene. Læringsverkstedet har valgt å fortolke og sette rammeplanens syv fagområder sammen til fem fagtemaer. Det bidrar til god organisering og progresjon i vårt pedagogiske arbeid. Hvert fagtema har et eget ikon som går igjen i materiell som barnehagen bruker i sitt arbeid. Rammeplanens fagområde *Kropp, bevegelse, mat og helse* er en del av selve kjernen i vårt pedagogiske konsept og inngår derfor som del av alle innhold og arbeid med alle våre fem fagtema.





**Hjerteprogrammet** er utviklet av Læringsverkstedet som et verktøy for barnehagens arbeid med sosial kompetanse innen kategoriene JEG, DU og VI. Hjerteprogrammet er for oss formålsparagrafen i praksis. Det dekker rammeplanens fagområde Etikk, religion og filosofi, samt elementer i rammeplanens fagområde Nærmiljø og samfunn, Kropp, bevegelse, mat og helse, samt temaet bærekraftig utvikling.



**Språk** dekker rammeplanens fagområde Kommunikasjon, språk og tekst og inneholder alle elementer som sikrer at barnehagen arbeider med et godt språkmiljø og språkutvikling for alle barn. Fagtemaet Språk inngår som en naturlig del i alt av barnehagens arbeid og hverdagsaktiviteter



**Mattelek** rommer innholdet i rammeplanens fagområde Antall, rom og form. Mattelek for skolestarterne er en viktig del av dette fagtemaet i barnehagen. Barnehagens arbeid med fagtemaet Mattelek lar barn leke og erfare matematikk på en variert måte og som gir en begynnende matematisk forståelse.



**Kreativitet** favner barnehagens arbeid med rammeplanens fagområde Kunst, kultur og kreativitet. Kreativitet er et omfattende fagtema og er svært ofte del av barnehagens pedagogiske arbeid med våre andre fagtema.



**Natur** dekker rammeplanens fagområder Natur, miljø og teknologi og Nærmiljø og samfunn. I vårt fagtema Natur inngår biologi, fysikk, kjemi, zoologi og geologi som viktige temaer som barnehagen skal inkludere og la barna gjøre erfaringer med i arbeidet med dette fagtemaet. Rammeplanens fagområde Kropp, bevegelse, mat og helse er også del av fagtemaet Natur.

## Et godt måltid



Rammeplanens fagområde **Kropp, bevegelse, mat og helse** er en del av selve stammen i vårt pedagogiske konsept og inngår derfor som del av innhold og arbeid med alle våre fem fagtema. Personalet skal legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltids glede, deltakelse, samtaler

og fellesskapsfølelse hos barna.

Læringsverkstedets barnehager skal være en arena hvor barn får oppleve matglede og matkultur. Vi har i samarbeid med Ryfylkekokken Frode Selvaag og Arne Brimi utviklet «Et godt måltid». Gjennom «Et godt måltid» har vi også fokus på et sunt og variert kosthold, norsk kulturtradisjon og en hyggelig atmosfære. Barna er aktive deltakere i hele prosessen med planlegging, tilberedning av maten, gjennomføring av selve måltidet og opprydding etterpå. Måltidet for oss handler om mer enn bare å spise. Måltidet er en arena for fellesskap og samspill, mestring, gode opplevelser og samtaler. Dette er en del av hvert enkelt barns dannelsesprosess og bidrar til utvikling av barnas sosiale kompetanse. Vi har en egen matansvarlig som kurses gjennom Læringsverkstedet og dermed har det overordnede ansvaret for meny, innkjøp og kvalitetssikring av måltidet. I år er det Line Kleftås som har denne rollen.

Vi har fokus på at måltidene skal være en fin stund sammen, der vi tar oss god tid til å spise, snakke sammen og ha det hyggelig i hverandres selskap. Flere av måltidene tas ute, gjerne ved bålet når vi er på tur. Barnehagen skal legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltids glede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna

Barna er med på å forberede maten, dekke på og rydde opp.

Vi har sunn mat med noe for enhver smak. 2 ganger i uken lager vi varmmat.

## Bakgrunnsdokumenter

### Lov og forskrifter

- Lov om barnehager (barnehageloven) (2005)
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)

### Læringsverkstedets dokumenter

- Verdiplattform
- Veilederen «Vår pedagogikk»
- Handlingsplan mot mobbing i barnehagen
- Virksomhetsplan
- Progresjonsplan i fagområdene

### Veileder fra Kunnskapsdepartementet

- Fra eldst til yngst, overgang barnehage-skolen (2008)

### Veiledere fra Utdanningsdirektoratet

- Håndtering av kriser og sorg i barnehagen (2014)
- Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat (2013)
- Barns trivsel – voksnes ansvar, veileder om forebyggende arbeid mot mobbing i barnehagen (2012)

### Lenker til aktuelle hjemmesider

- [Læringsverkstedet](#)
- [Regjeringen/Kunnskapsdepartementet/Barnehage](#)
- [Utdanningsdirektoratet/Barnehage](#)
- [PBL - Private barnehagers landsforbund](#)

### Kontaktinformasjon:

Læringsverkstedet Bodøsjøen

Styrmannsveien 10

8070 Bodø

Tlf: 469 36 161

E-post: [bodosjoen@laringsverkstedet.no](mailto:bodosjoen@laringsverkstedet.no)

[www.laringsverkstedet.no](http://www.laringsverkstedet.no)